

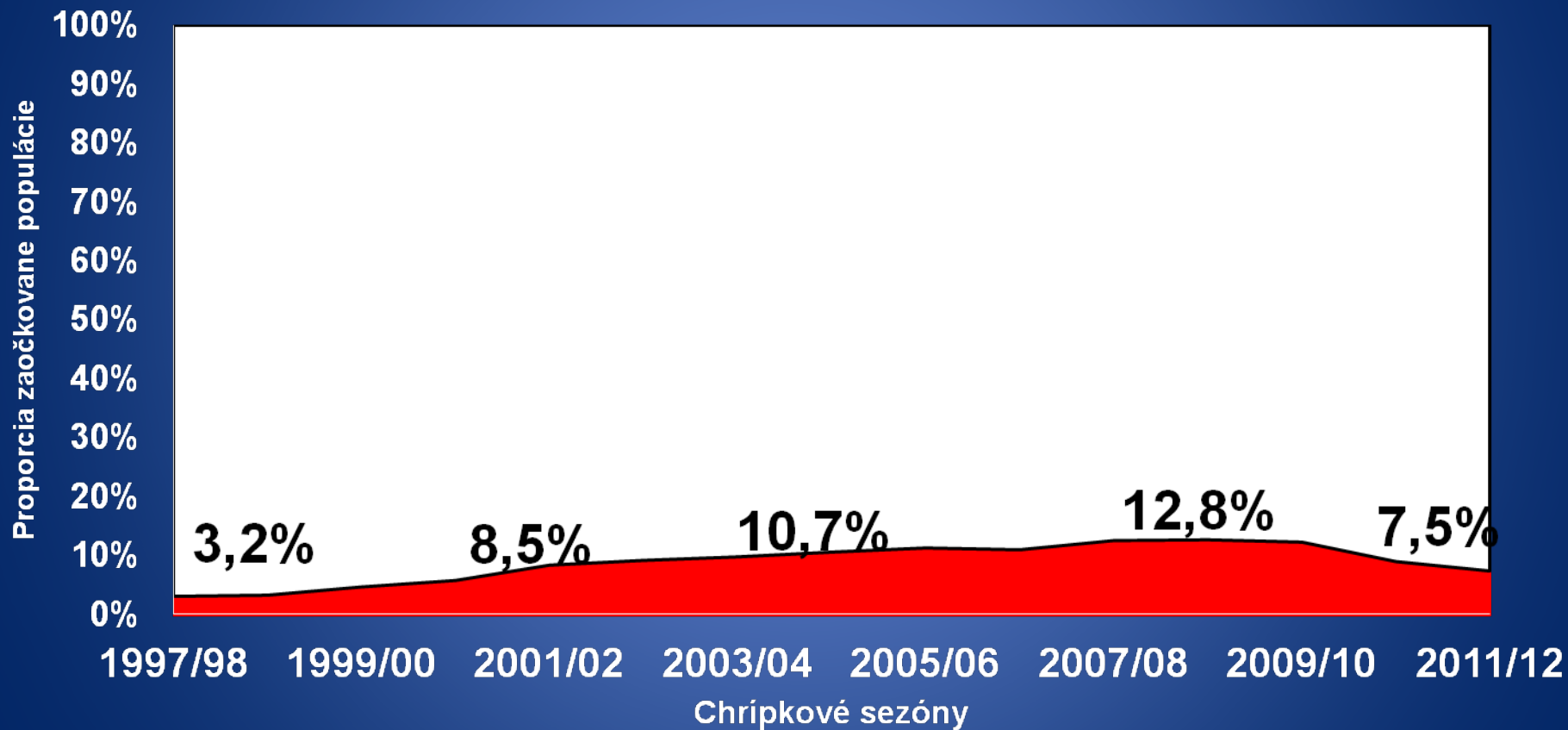
Očkovanie proti chrípke

Krištúfková Zuzana

Slovenská zdravotnícka univerzita
Bratislava

**XXXIII. Konsolidačná výročná konferencia,
Starý Smokovec, 12. október 2012**

Proporcija populácie Slovenska chránená proti chrípke očkovaním Sezóny 1997/98 – 2011/12

Čo bráni očkovaniu?

- Chrípka nie je vnímaná ako vážna choroba
- Postoj k očkovaniu zdravotníckych pracovníkov
- Aktivity odporcov očkovania –strach pred nežiadúcimi účinkami
- Každé nachladnutie je považované za chrípku
- Chybné názory - nedôvera v účinnosť očkovacích látok
- Postoje zdravotných poisťovní
- Administratívne zmeny v obstarávaní vakcín

Je chrípka závažné ochorenie?

- **Chrípka môže zabíjať:**
- **Priamo** – primárna komplikácia spôsobená vírusom chrípky – *v posledných troch chrípkových sezónach zomrelo na Slovensku 150 osôb na SARI*
- **Nepriamo** – sekundárna komplikácia – bakteriálny zápal pľúc, fatálna komplikácia základného chronického ochorenia – *v SR cca 1 200 osôb ročne (3x viac ako na Ca krčka maternice)*

Závažnost chřípky

Zaočkovanosť populácie proti chrípke vo veľkej miere závisí od postoja ošetrojúceho lekára k očkovaní.

61% dospelých by sa dalo zaočkovať, keby im to lekár odporučil!

Dotazníkový prieskum o zaočkovanosti VLD proti pandemickému kmeňu

december 2010

1 256
členom ASL

407
VL pre deti
a dorast

849
VL pre
dospelých

186;
45,7%

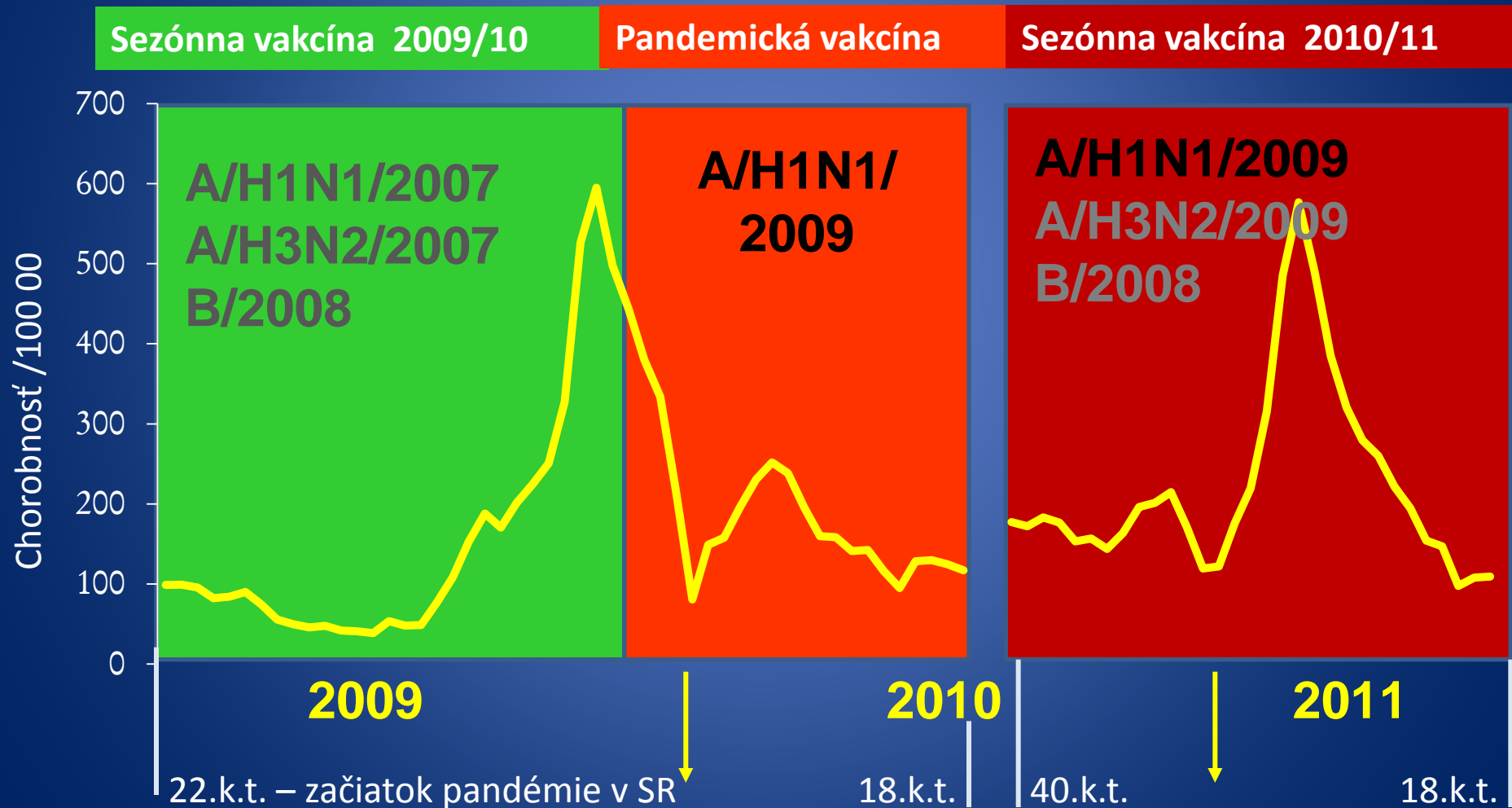
návratnosť

417;
49,1%

603;
48,1%

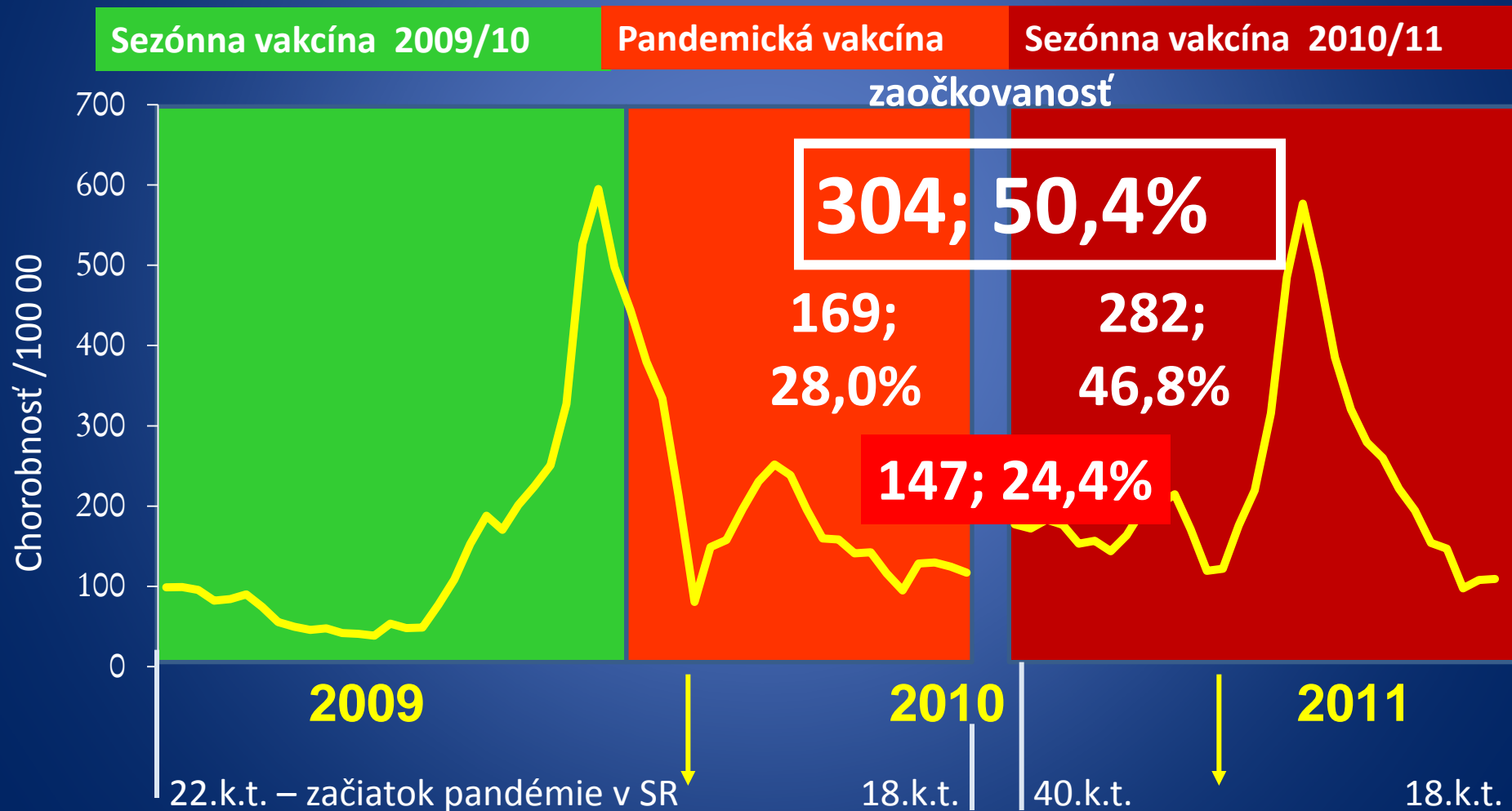

Dostupnosť vakcín proti chrípke podľa vývoja chorobnosti na CHPO, SR, sezóny 2009/10 a 2010/11

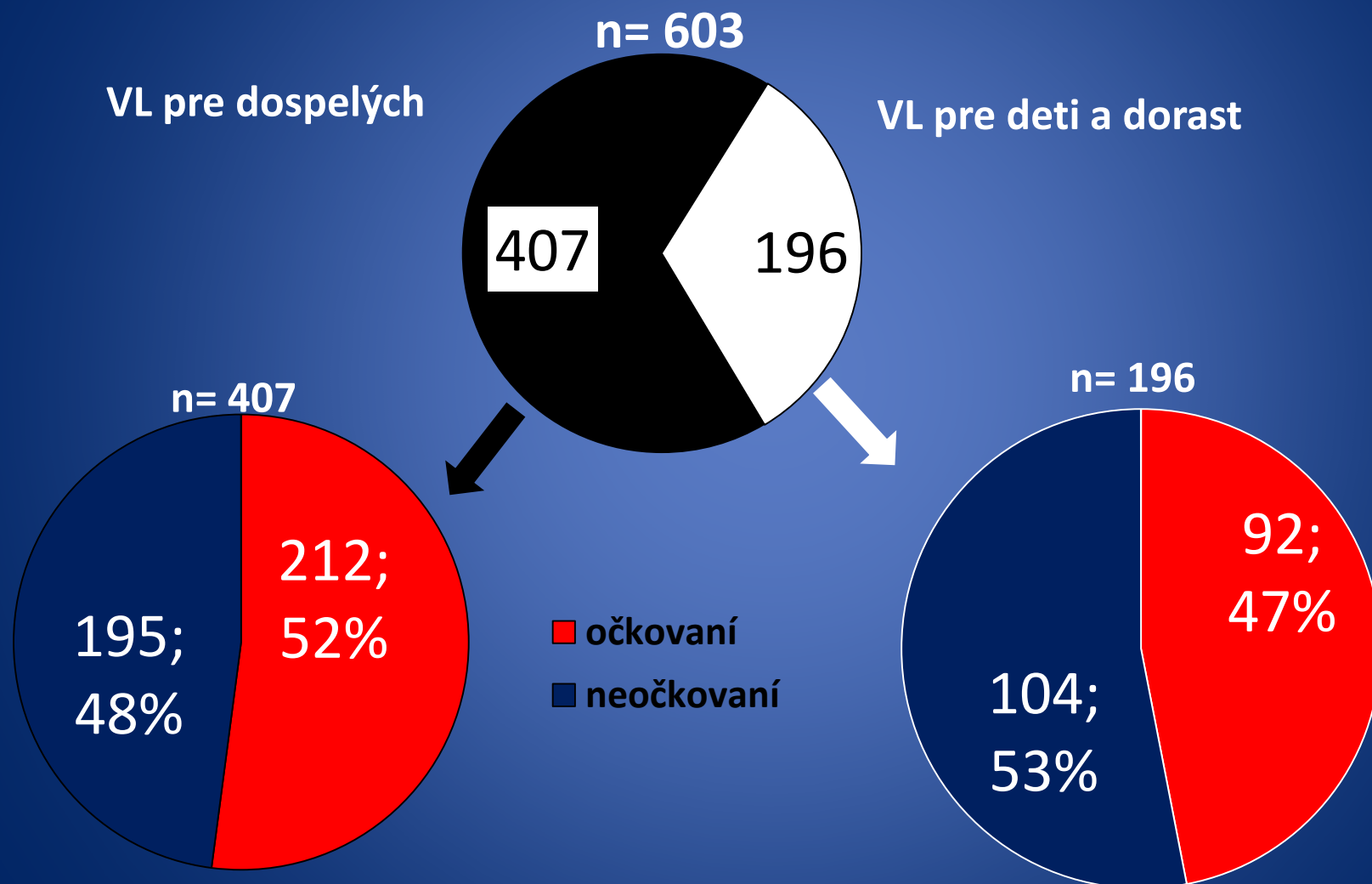

Zaočkovanosť všeobecných lekárov v SR pandemickou vakcínou v sezónach 2009/10 a 2010/11

Zaočkovanosť respondentov podľa zamerania všeobecných lekárov, SR, 2010

60x viac ako zaočkovanosť laickej populácie v pandemickej sezóne 2009/10
a 2,7x viac ako v sezóne 2010/11.

Prečo by sa mal dať zaočkovať zdravotnícky pracovník?

pretože má zodpovednosť nielen za

- **svoje zdravie**, ale aj za
- **zdravie svojej rodiny a**
- **zdravie svojich pacientov**

Je vzorom pre pacientov!

*$\frac{3}{4}$ zdravotníckych pracovníkov chorých na chrípku
pokračuje ďalej v práci*

Dôvody očkovania proti chrípke, praktickí lekári, SR, 2010

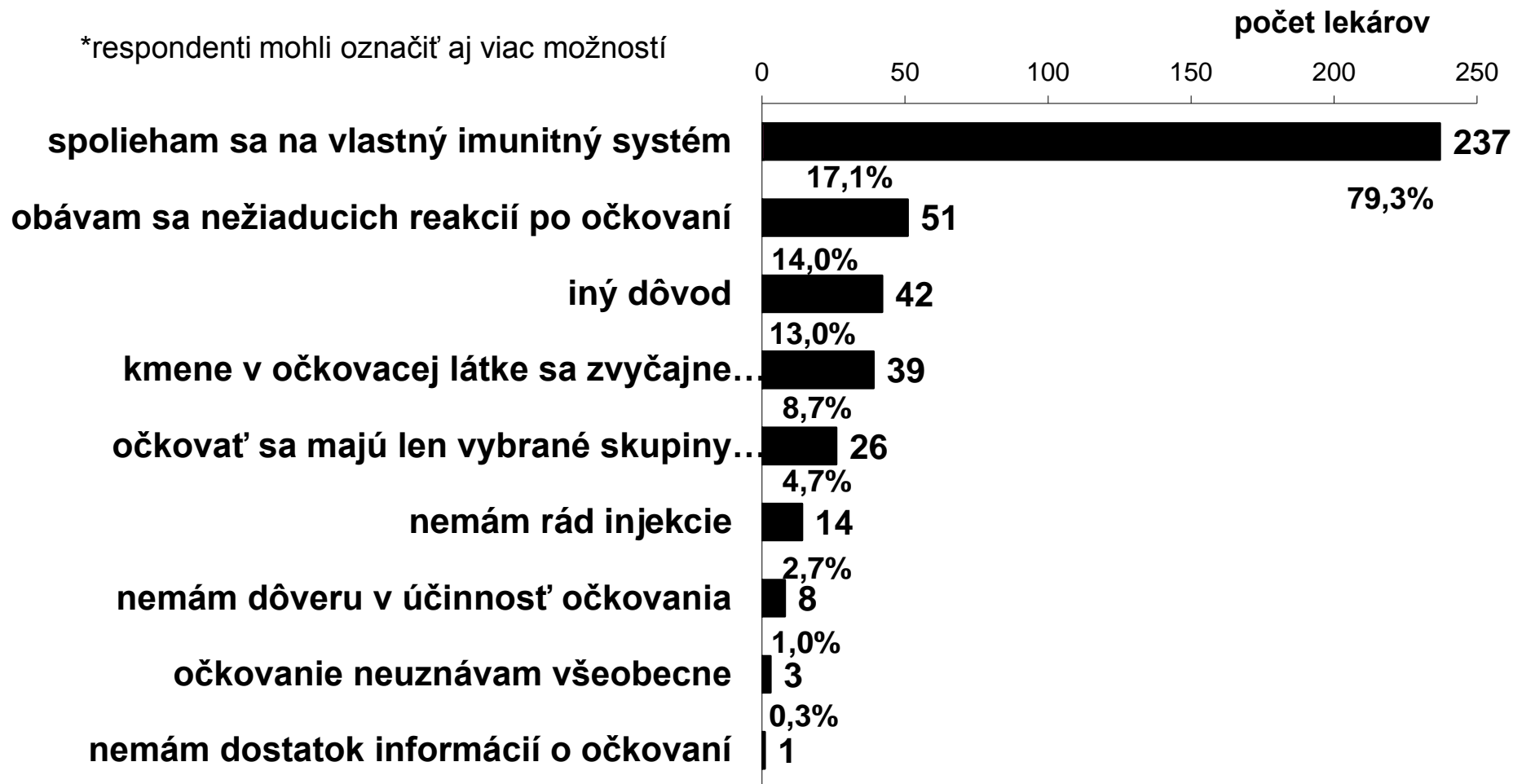
n = 304

*respondenti mohli označiť aj viac možností

Dôvody neočkovania, praktickí lekári, SR, 2010

*respondenti mohli označiť aj viac možností

Nežiaduce reakcie po očkovaní lekárov

- Z 304 zaočkovaných sa vyjadrilo 295
- Reakciu po očkovaní malo 24, t.j. 8,1%.
- Boli to výlučne očakávané **lokálne** - bolestivosť a svrbenie v mieste vpichu
- **celkové reakcie** - horúčka, pocit únavy pretrvávajúci 1-3 dni

Zníženie nežiaducich reakcií

- Dodržiavanie kontraindikácií
  - Precitlivenosť na vaječnú, resp. kuraciu bielkovinu, neomycín, formaldehyd
  - horúčkovité ochorenie alebo akútna infekcia
- Sledovanie 30 minút po očkovaní - najčastejšie alergické reakcie
- Protišokový balíček
- Očkovať na lôžku – osoby so strachom z ihly
- Upozorniť na možné lokálne a celkové reakcie
- Podávanie paracetamolu s očkovacou látkou znižuje protilátkovú odpoveď!

Bludný kruh (*Circulus vitiosus*)

„škodlivosti očkovania“

Vysloviť a zverejniť
pochybnosti je
veľmi jednoduché a
rýchle

Vyvrátenie
tvrdenia

Nové tvrdenie
odporcov
očkovania

Vyvolanie
paniky

Realizácia
štúdií

Príprava štúdií
na overenie
tvrdenia

Potvrdiť, alebo
vyvrátiť ich vyžaduje
seriózne dlhodobé
sledovania a štúdie

Thiommerzal a autizmus

- Konzervačná látka, zabraňuje bakteriálnej kontaminácii vakcín vo viacdávkových baleniach
- Neobsahuje ortuť v nebezpečnej toxicknej forme
- Etylortuť sa z organizmu vylučuje v priebehu niekoľkých dní, v tele sa nekumuluje
- Thiomersal sa vo vakcínach používal 85 rokov, podobne ako aj v očných kvapkách.

Havlík, Beran: Chřipka, Maxdorf Jessenius, 2002, s. 106, 131.

Havlík Beran: Lexikon očkování, Maxdorf Jessenius, 2008, s. 30.

Thiommerzal

vakcíny proti chrípke na Slovensku od sezóny 2004/05 neobsahujú, pretože sú dodávané v jednorazových striekačkách

Thiomersal a A. Schwarzeneger

- V roku 2003 využil pri svojej kampani vo voľbách za senátora Kalifornie zákaz vakcín s thiomersalom.
- Po rokoch sledovania sa ukázal objektívny výsledok: **Napriek zákazu thiomersalu vo vakcínach sa v Kalifornii výskyt autizmu a diabetu nezmenil a stúpa tak ako v štátoch, ktoré thiomersal stále používajú.**

Burbacher TM, Shen DD, Liberato N, Grant KS, Cernichiari E, Clarkson T.: Porovnanie hladín ortuti v krvi a mozgu opičích mláďat exponovaných metylortuťou alebo vakcínami s obsahom thiomersalu, Environ Health Perspect. 2005 Aug;113(8):1015-21.

Hviid A, Stellfeld M, Wohlfahrt J, Melbye M (2003). "Association between thimerosal-containing vaccine and autism". JAMA 290 (13): 1763–6.

Johnson DR at all: Barriers to adult immunization Am J Med 2008;121:s28

Každé prechladnutie nie je chrípka!

- Október – rinovírusy
- November – december – RS vírusy
- Január – vírusy chrípky
- V čase epidémie prevažujú (80-90%) vírusy chrípky,
- 10 – 20% ochorení môže byť tiež nechrípkového pôvodu.
- Z 3 744 sledovaných osôb
- malo **66¹ – 83²%** osôb vo veku nad 5 rokov s príznakmi chrípky (kašeľ a horúčka 38°C a viac) laboratórne potvrdený vírus chrípky.

Zdroj: 1. Monto AS, Gravenstein S, Elliott M, Colopy M, Schweinle J.: **Clinical signs and symptoms predicting influenza infection**, Arch Intern Med. 2000 Nov 27;160(21):3243-7., 2. Ohmit SE, Monto AS.: **Symptomatic predictors of influenza virus positivity in children during the influenza season**, Clin Infect Dis. 2006 Sep 1;43(5):564-8. Epub 2006 Jul 12.

Zhoda vakcinálnych a epidemických kmeňov

Sezóna	Vakcinálne kmene	Epidemický kmeň
2010/11	A /California/7/2009 (H1N1)	A /California/7/2009 (H1N1)
	A /Perth/16/2009 (H3N2)	
	B /Brisbane/60/2008	
2011/12	A/California/7/2009 (H1N1)	A/Perth/16/2009 (H3N2) B/Brisbane/60/2008
	A/Perth/16/2009 (H3N2)	
	B/Brisbane/60/2008	
2012/13	A/California/7/2009 (H1N1)	? A/Victoria/361/2011 (H3N2)
	A/Victoria/361/2011 (H3N2)	
	B/Wisconsin/1/2010	

Účinnosť očkovania

- Závisí od zhody vakcinálnych a kolujúcich kmeňov
- V priebehu sezóny môže prísť k miernemu antigénnemu posunu
- Vtedy očkovanie nemusí zabrániť vzniku ochorenia
- Zabráni však vzniku komplikácii, hospitalizácii a úmrtiu
- U zdravých dospelých zabráni 70-90% ochorení
- U starších osôb znižuje riziko hospitalizácie pre pneumóniu o 30-70%, úmrtia o 80%
- **Vhodné je simultánne očkovanie proti pneumokokom**

SKUPINY OBYVATEĽSTVA, KTORÝM SA ODPORÚČA OČKOVANIE:

- ✓ Rizikové skupiny
- ✓ Osoby, ktoré môžu preniesť chrípku na rizikové skupiny
- ✓ Zamestnanci strategických odvetví- pošta, a telekomunikácie, doprava, školstvo, banky, energetika, obchody a pod.
- ✓ Cestujúci do cudziny v čase predpokladanej epidémie chrípky
- ✓ Športovci, pripravujúci sa na vrcholné podujatie konané v čase predpokladanej epidémie

Rizikové skupiny

- ✓ Osoby 59 ročné a staršie
- ✓ Deti od 6 mesiacov do 12 rokov
- ✓ Osoby žijúce v kolektívnych zariadeniach
- ✓ Osoby 6 mesačné a staršie, ktoré sú liečené pre chronické choroby
  - dýchacích ciest – astmatici, CHOCHP
  - srdcovo-cievneho aparátu,
  - obličiek a močo-pohlavného systému
  - metabolické poruchy vrátane cukrovky
  - poruchy imunity vrátane AIDS
  - osoby po transplantácii orgánov
  - Osoby po splenectomii
- ✓ Zdravotnícki pracovníci, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s pacientom

Očkovani tehotných žien

- Očkovaných 107 tehotných žien v druhom a treťom trimestri
- 98% z nich si vytvorilo ochrannú hladinu protilátok
- 95% novorodencov malo dostatočnú hladinu protilátok
- Očkovanie počas tehotenstva chráni nielen matku, ale aj jej dieťa v prvých mesiacoch života, kedy ešte nemôže byť očkované
- Napriek obavám (vakcína obsahovala tiomersal), očkovanie nezvýšilo riziko vzniku autizmu u detí

*Tsatsaris V, Capitant C, Schmitz T, Chazallon C, Bulifon S, Riethmuller D, Picone O, Poulain P, Lewin F, Lainé F, Jacqz-Aigrain E, Aboulker JP, Launay O: **Maternal immune response and neonatal seroprotection from a single dose of a monovalent nonadjuvanted 2009 influenza A(H1N1) vaccine: a single-group trial**, Ann Intern Med. 2011 Dec 6;155(11):733-41.*

Záver

- VLD majú pozitívny vzťah k očkovaniu
- Chrípka je závažné ochorenie ohrozujúce život
- Opakovane sa už dokázalo, že tvrdenia odporcov očkovania nie sú pravdivé
- Každé nachladnutie nie je chrípka
- K očkovaniu je potrebné pristupovať zodpovedne
- Očkovacie látky sú účinné

**Ak je dostupná
očkovacia látka, každé
úmrtie na chrípku je
zbytočné**

**SOM
OČKOVANÝ
PROTI
CHRÍPKE**

CHRÁNIM SEBA A SVOJICH PACIENTON

Otázka č. 1:

- Nepriamo, v súvislosti s chrípkou zomrie ročne na Slovensku cca:
  - A. 150 osôb
  - B. 1 200 osôb
  - C. 1 500 osôb

Otázka č. 2:

- Očkovacie látky dodávané na Slovensko thiommerzal:
  - A. Obsahujú
  - B. Obsahujú len rezidua
  - C. Neobsahujú

Otázka č. 3:

- Kontraindikáciou očkovania proti chrípke je:
  - A. Zápalové ochorenie s horúčkou
  - B. Stav po transplantácii orgánov
  - C. Stav po splenectomii